

PÕHIKOO LI ÕPPEKAVA
Otepää Gümnaasium

1. Sissejuhatus

1.1. Otepää Gümnaasiumi põhikooli õppekava (edaspidi kooli õppekava) on koostatud põhikooli riikliku õppekava ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 alusel.

1.2. Kooli õppekava on koosõlas Otepää Gümnaasiumi arengukavaga ning sellest lähtub kooli hariduseesmärkide teostamine ning õppe- ja kasvatustöö korraldus. Õppekavas kirjeldatakse eelkõige kooli ja piirkonna eripärast tulenevaid õppe rõhuasetusi ja tegevusi õppekava täitmiseks.

1.3. Otepää Gümnaasiumi põhikooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Üldosas esitatakse kooli väärtused ning õppe- ja kasvatuseesmärgid, kooli eripära ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, õppekorraldus, õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus, hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord, õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus ning õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted.

1.4. Ainekavad on õppekavas esitatud lisadena ja nendes on õppeainete õpitulemuste ja õppesisu kirjeldused esitatud klassiti. I kooliastme ainekavad on esitatud ühtselt (Lisa 1) ning II ja III kooliastme õppekavad ainevaldkonniti: keel ja kirjandus (Lisa 2), kunstained (Lisa 3), liikumisõpetus (Lisa 4), loodusained (Lisa 5), matemaatika (Lisa 6), sotsiaalsained (Lisa 7), tehnoloogia (Lisa 8), võõrkeeled (Lisa 9) ning valikainete ainekavad (Lisa 10).

2. Kooli väärtused ning õppe- ja kasvatuseesmärgid

2.1. Meie missiooniks on vastata ühiskonna ootustele kooli õppekava täites. Loomes avatud ja turvalise õpikeskkonna, kus iga laps saab areneda õppimist väärtustavaks, keeleliselt väljendusrikkaks, enastjuhtivaks ja meeskonnatööd tundvaks inimeseks. Meie põhitaotlus on tagada Otepää Gümnaasiumi lõpetajale tugevad akadeemilised põhiteadmised ja -oskused ning üldoskused järgmistel haridustasemetel ja eluks toimetulekuks.

2.2. Otepää Gümnaasiumi koolikultuuri iseloomustavad neli põhiväärtust, mida järgivad õpetajad ja õpilased ning toetavad lapsevanemad.

VASTUTUS - Me vastutame oma sõnade, otsuste, käitumise, kohustuste ja arengu eest, peame kinni tähtaegadest ja kokkulepetest, seame pingutustnõudvaid eesmärke, rakendame täielikult oma teadmisi, oskusi ja võimeid.

ÕPIRÕÕM - Me tunneme rõõmu teada saamisest ja uutest oskustest, me kasutame aega süvenemiseks ja pühendumiseks, oskame õppida eksimustest ja vigadest, väärtustame koostööd, me hoolime, toetame ja tunnustame teineteist.

TRADITSIOON - Meile on tähtis eesti keele ja kultuuri ning kooli traditsioonide hoidmine, me käitume viisakalt ja ühiskondlikke käitumisnorme järgides.

INNOVATSIOON - Me oleme paindlikud ja ettevõtlikud, toetame häid ideesid ja algatusi ning kaalutletud muutusi ja uuendusi, oleme avatud kogukonnale.

2.3. Riikliku õppekava alusväärtused ja kooli põhiväärtused annavad raamistiku juhtimisele, õpi- ja õpetamiskäsitusele, koolisisese ja välissuhete tasandi käitumisele ja suhtlusele, õppe- ja kasvatustöö eesmärkidele ning õpiprotsessi ja õpikeskkonna kujundamisele.

2.4. Õppekeskkonna, st kooli- ja õpikeskkonna loomisel arvestatakse koolipere, uuemate teadusuuringute ja positiivsete haridusuuenduste kogemustega ning seda, et tänapäevaste õppemeetodite rakendamiseks on vajalik paindlik aja- ja ruumikasutus ning rikkalik õppe- ja abivahendite varamu.

2.5. Kool loob õpilasele eakohase, positiivselt mõjuva ning arendava vaimse ja sotsiaalse õpikeskkonna, kus tähtsustatakse üldnimlikke ja ühiskondlikke väärtusi.

HOOLIVUS - Luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus, sõbralikkus ja heatahtlikkus; märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; toetatakse üksteist ja keskkonna jätkusuutlikkust.

INIMVÄÄRIKUS JA SALLIVUS – Austatakse inimõigusi; koheldakse kõiki eelarvamusteta ja õiglaselt nende eneseväarikust ning isikupära austades; tagatakse võrdne võimalus õppida võimetekohaselt; hoidutakse eneseusu vähendamisest ja riskikäitumisest.

LUGUPIDAMINE JA VASTUTUSTUNDLIKKUS – Austatakse ennast ja teisi, kokkuleppeid ning emakeelt ja kultuuri; koolipere liikmed ja teised õpetuse ja kasvatusena seotud osalised suhtlevad lugupidavalt, viisakalt ja üksteise seisukohti arvestavalt.

AUSUS JA AVATUS – Luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel ja avameelsetel suhetel; ollakse avatud vabale aramusvahetusele, sealhulgas kriitikale; toetatakse häid mõtteid ja positiivseid uuendusi; kujundatakse läbipaistev ja korrastatud teabekeskond, kus kehtivad avaliku kommunikatsiooni head tavad, väärtustatakse informeeritust ja kooliavalikkusele vajaliku info andmist.

DEMOKRAATIA JA AKTIIVSUS – Jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigust ja vastutust; luuakse võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises, paikkonna ja koolipere traditsioonide hoidmises ja arendamises, tegutsedes nii ükski kui ka koos kaaslastega.

2.6. Valdkondlikes ainekavades tuuakse vajadusel välja õppeprotsessi tausta iseloomustavad tingimused, st punkti 2.5. vaimse ja sotsiaalse õpikeskkonna loomise täpsustused valdkonnaspetsiifikast lähtuvalt.

2.7. Kool loob õppimist soodustava, tervisliku, turvalise ja avatud füüsilise õpikeskkonna:

- 1) ruumid, kooliõu, rajatised ning nende sisustus ja sisseseade on turvaline ja tervist kaitsev;
- 2) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt;
- 3) õppe seisukohast on tagatud otstarbekas ja esteetiline rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus; õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat;
- 4) õppeks kasutatakse aktiivselt klassiruumivälist koolikeskkonda ja kooli ümbruses asuvaid võimalusi õppetöö läbiviimiseks ning tehakse koostööd avaliku, äri-, ja kolmanda sektori organisatsioonide ja eraisikutega;
- 5) õppevara on eakohane, vajaduspõhiselt kohandatud ja esteetilise väljanägemisega ning kasutatakse ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja –vahendeid.

2.8. Koolis töötakse kooliastme pädevuste (edaspidi pädevused) kui aineülest eesmärkide arengu toetamise nimel. Kooliastme pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase teadmiste, oskuste ja väärtushoiakute arengut, mis saavutatakse riikliku õppekava üldpädevuste, läbivate teemade pädevuste (Lisa 11) ning valdkonnapädevuste omandatuse kaudu. Taotledes kooli õppekava eesmärkide ja põhiväärtuste sisulist kaetust pädevustega ning pädevuste järjepidevat edenemist kooliastmeti on need defineerunud kolmes valdkonnas:

- 1) ennastjuhtiv ja vastutustundlik õpilane;
- 2) õppimist väärtustav ja suhtlemispädev õpilane;
- 3) ettevõtlik ja meeskonnatööd tundev ja õpilane.

I KA	II KA	III KA
ENNASTJUHTIV JA VASTUTUSTUNDLIK ÕPILANE		
<p>-õpib ennast tundma, oma tugevaid ja nõrku külgi leidma,</p> <p>-väärtustab positiivset suhtumist iseendasse;</p>	<p>-teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides, vajadustes,</p> <p>-on leidnud endale sobiva harrastuse,</p> <p>-väärtustab positiivset mõtlemist;</p>	<p>-on adekvaatse enesehinnanguga,</p> <p>-usub iseendasse, kujundab oma ideaale,</p> <p>-tunneb oma vajadusi ning on avatud enesearendamisele;</p>
<p>-oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel, väärtustab aktiivset vaba aja veetmist,</p> <p>-oskab koostada päeva- ja nädalaplani ning seda järgida,</p> <p>-oskab oma tegevust planeerida;</p>	<p>-oskab oma aega otstarbekalt planeerida,</p> <p>-oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada;</p>	<p>-seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel,</p> <p>-oskab tegevust kavandada, planeerida, teostada ja mõtestada põhimõttel „ideest teostuseni“,</p> <p>-analüüsib enda tööprotsessi ja lõpptulemust;</p>
<p>-on viisakas, tunneb ja järgib eesmärgid viisakusnorme,</p> <p>-suudab arvestada tegevuses tagajärgedega;</p>	<p>-tunneb ja järgib kooli kodukorras määratletud ühiselu norme,</p> <p>-tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse,</p> <p>-suudab oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;</p>	<p>-järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires,</p> <p>-juhib, hindab ja korrigeerib oma käitumist,</p> <p>-võtab endale vastutuse oma tegude eest;</p>
<p>-täidab lubadusi,</p> <p>-mõistab, et antud lubaduse täitmine peab olema jõukohane;</p>	<p>- mõistab lubadustega kaasnevaid kohustusi,</p> <p>-peab kinni kokkulepetest;</p>	<p>-peab kinni tähtaegadest, nii suulistest kui kirjalikest kokkulepetest;</p>
<p>-tahab olla terve, hoolitseb oma tervise ja välimuse eest,</p> <p>-tunneb rõõmu liikumisest,</p> <p>-hoiab puhtust ja korda,</p> <p>-oskab ilu märgata ja hinnata,</p> <p>-huvitub loodusest, oskab looduses käituda;</p>	<p>-väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest,</p> <p>-kavandab igapäevaellu aktiivset liikumist,</p> <p>-teab ja järgib hügieeni- ja puhtuse nõudeid,</p> <p>- väärtustab elurikkust, käitub loodust hoidvalt;</p>	<p>-väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi,</p> <p>-vältib riskikäitumist,</p> <p>-on füüsiliselt aktiivne;</p>

<p>-teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt, teab eesti rahvakombeid,</p> <p>-tunneb riigi, kodukoha, kooli sümboleid ning teab nendega seostuvaid käitumisreegleid;</p>	<p>-väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas,</p> <p>-väärtustab kunstiloomingut,</p> <p>-tunneb riigi, kodukoha, kooli sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;</p>	<p>-tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule,</p> <p>-väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust,</p> <p>-peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;</p>
<p>-oskab ohutult liigelda,</p> <p>-oskab ohuolukorras abi kutsuda,</p> <p>-teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema;</p>	<p>-teab, kuidas ohuolukorras käituda ning õnnetusjuhtumeid ära hoida,</p> <p>-teab, kuidas ennast ja teisi õnnetusjuhtumite korral abistada ja ohuolukorras abi kutsuda või lihtsamaid esmaabivõtteid kasutada;</p>	<p>-väldib ohuolukordi,</p> <p>-oskab ohuolukorras, õnnetusjuhtumite korral abi anda või abi kutsuda ning pöördub abi saamiseks turva- ja terviseriskide ning -probleemide korral;</p>
<p>-käitub teadliku tarbijana,</p> <p>-mõistab materjalide ja töövahendite säästliku kasutamise vajalikkust.</p>	<p>-väärtustab säästvat eluviisi, käitub säästliku tarbijana,</p> <p>-oskab oma aega ja raha planeerida,</p> <p>-kasutab materjale ja töövahendeid säästlikult.</p>	<p>-mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb keskkonda säästes.</p>
ÕPPIMIST VÄÄRTUSTAV JA SUHTLUSPÄDEV ÕPILANE		
<p>-tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest;</p>	<p>-huvitub õppimisest;</p>	<p>-on teadmishimuline;</p>
<p>-oskab häälestada end ülesandega toime tulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada,</p> <p>-oskab õppida üksi, paaris ja rühmas;</p>	<p>-oskab tähelepanu keskendada õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid olenevalt õppeülesande iseärasustest;</p>	<p>-suudab keskendada õppeülesannete täitmisele ning valida, kombineerida ja kasutada iseseisvalt õpivõtteid õppeülesannete lahendamisel,</p> <p>-on ülesannete täitmisel põhjalik;</p>
<p>-on eneseväljenduses viisakas, oskab end tutvustada;</p>	<p>-oskab ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada;</p>	<p>-suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada ning väärtustab kokkuleppel põhinevat suhtlusviisi;</p>
<p>-oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning</p>	<p>-hangib erinevatest allikatest vajalikku teavet, oskab seda tõlgendada, kasutada ja edastada, leida vastuseid oma küsimustele,</p>	<p>-mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt,</p> <p>-suudab mõista ja tõlgendada erinevaid tekste,</p>

<p>lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda,</p> <p>-suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada,</p> <p>- tunneb õigekirjareegleid;</p>	<p>-oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlus-situatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet,</p> <p>- tunneb ja järgib õigekirjareegleid;</p>	<p>-kasutab korrektset viitamist,</p> <p>-väärtustab õigekeelsust ja väljendusrikast keelt;</p>
<p>-oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;</p>	<p>-osaleb digitaalses sisuloomes (pildi, teksti loomine ja kasutamine),</p> <p>-oskab arvutiga vormistada tekste järgides vormistusnõudeid,</p> <p>-oskab kaitsta oma privaatsust ja digitaalset identiteeti,</p> <p>- oskab hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, kasutada seda õppimiseks, andmekogumiseks,</p> <p>-suudab hinnata info asjakohasust ja usaldusväärsust;</p>	<p>-osaleb digitaalses sisuloomes (pilt, tekst, multimeedium)</p> <p>-suudab tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada,</p> <p>-kasutab õppimiseks ja andmekogumiseks digivahendeid, austab intellektuaalomandit;</p>
<p>-mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitatud väljendeid ja lihtsamaid fraase;</p>	<p>-tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsust ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;</p>	<p>-valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;</p>
<p>-arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades,</p> <p>-leiab õpetaja suunamisel infot loodusteaduste kohta;</p>	<p>-on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades,</p> <p>-oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, huvitub looduse uurimisest;</p>	<p>-suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist,</p> <p>-sõnastab loodusteadustega seotud uurimisküsimusi, kavandab ja korraldab uuringut ning teeb tõenduspõhiseid järeldusi;</p>

-analüüsib juhendamisel oma teadmisi ja oskusi ning selle põhjal oma õppimist.	-juhendamisel seostab omandatud teadmisi varemõpituga, -analüüsib oma teadmisi, oskusi ja motiveeritust ning selle põhjal oma edasist õppimist.	-oskab õppida, seostada teadmisi ja oskusi varemõpituga.
ETTEVÕTLIK JA MEESKONNATÖÖD TUNDEV ÕPILANE		
-teab ameteid oma kodukohas, seostab vajalikud oskused ametitega,	-omab üldist ettekujutust töömaailmast, seostab isikuomadusi ja ameteid,	-hindab enda huve ja sobivust erinevateks ametiteks, -oskab leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu,
-tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest ja tegevusest, leiab ülesandele loovaid lahendusi, -väärtustab loovust ja ettevõtlikkust ning arendab endas neid omadusi;	-on loov, uuendusmeelne ja ettevõtlik, -oskab oma võimeid ja võimalusi arvestada, ideid luua ja ellu viia, -suudab end kunstivahendite abil väljendada, -suudab korraldada sündmusi ja neist osa võtta;	-on ettevõtlik, näitab algatusvõimet ja vastutab tulemuste eest, -arendab oma loovvõimeid, suudab ennast loominguliselt väljendada, -suudab mõtestada ja reflekteerida enda ja kaasõppijate loovtegevust;
-peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist, -teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida;	-mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena, -tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi, - hoiab usaldusväärseid suhteid;	-mõistab oma rolli riigi aktiivse kodanikuna, on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust, - suhtub inimestesse lugupidavalt ja eelarvamusteta;
-oskab tegutseda koos teistega, paaris ja rühmas, arvestada kaaslase vajadustega;	-mõistab koostegutsemise väärtust ning läbirääkimise ja kompromisside vajalikkust, arvestades ühist eesmärki, -oskab suunamise abil kasutada eakohaseid paaris- ja rühmatöövõtteid ning konfliktide lahendamise võtteid olenevalt õppeülesande iseärasustest või vajadustest;	-teeb koostööd teistega erinevates situatsioonides ja õpikeskkondades, suudab võtta juhirolli, -märkab, innustab ja veenab asjakohaselt kaaslasi ühistegevuses, - suudab konfliktiolukordi lahendada;
-oskab kaaslast kuulata, tänada ja abistada;	-on meeskonnatöös julgustav, kaaslase head saavutust märkav ja tunnustav, vajadusel ülesandeid delegeeriv;	-suudab koostööpartnerite tagasisidet vastu võtta ning oma käitumist vastavalt teiste tähelepanekutele muuta;

-oskab koostöö tulemuste edastamiseks kasutada etteantud digikeskkondi;	-oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina, järgides samu väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus, -oskab kasutada koostööks meedia- ja tehnoloogia vahendeid.	-kasutab koostööks ja probleemilahendusteks sobivaid meedia- ja tehnoloogiavahendeid;
-õpib küsimusi küsima, -märkab probleeme, oskab neid sõnastada ning neile lahendust pakkuda.	-oskab eri liiki küsimusi küsida, teha vahet faktil ja arvamusel ning oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, -teab probleemide üldisemaid lahendusviise ning leiab lahendusi.	-planeerib ja lahendab igapäevaeluga seotud probleeme, hindab lahendusi ning teeb põhjendatud otsuseid, -lahendab loovalt esile kerkinud probleeme nii iseseisvalt kui ka rühmas.

2.9. Pädevuste arendamine on kõigis ainevaldkondades toimuva õppe, koolikeskkonna kujundamise ning huvi- ja tunnivälise tegevuse ühine eesmärk. Ainetundides käsitletavat pädevused on seotult konkretiseeritud valdkondlikes ainekavades õpitulemuste ja õppesisu tabelites. Pädevusi kujundatakse järgmiste tegevuste kaudu:

- 4) igapäevases koolielus õpetajate ja teiste kooli töötajate isiklik eeskuju;
- 5) kooli sümboolika, kooli ruumid ja infograafika, lähiümbus, virtuaalkeskonnad;
- 6) suhtlemisviisid koolikeskkonnas, **ohutus- ja hügieeninõuete ning kodukorra nõuete täitmine**; koolimeedia kajastused, erinevad näitused ja väljapanekud ning õpetajate koostatud õppematerjalid; külalisõpetajate tunnid või kohtumised erinevate valdkondade inimestega;
- 7) õpilaskonna kaasamine koolielu otsustusprotsessidesse õpilasesinduse kaudu;
- 8) õppekäigud, loovtööd, mis lähtuvad pädevustest ja läbivatest teemadest;
- 9) õppeaasta algul õpetajate koostöös kavandatavate valdkondlike ainekuude projektid ja praktilised tööd koos haridusprogrammide Roheline Kool, Liikuma Kutsuv Kool ja Koolirahu rakendamisega;
- 10) klassijuhatajatunnis süsteemselt sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste õpetamine, liiklusõpetuse ja karjääriõppe korraldamine ning väärtuskasvatuse metoodika rakendamine, kusjuures pädevuste komponentide omandamine toimub reflekteeritult koos harjutamise ja kinnistamise võimalustega ning tagasisidestamisega klassijuhataja poolt ning õpilase enesehindamisena;
- 11) aineõppes pädevussuutlikkuste lõimimine aine sisu ja õpitulemustega, koostöiste tundide ja e-õppe läbiviimine, kohaste tööviiside ja ülesannete kasutamine, kujundava hindamise rakendamine;
- 12) valikainete - ettevõtlikkusõpe ja uurimuslik õpe- läbiviimine;
- 13) traditsiooniliste ürituste, sündmuste, karjääriteenuste, huvitegevuse rõhuasetus on pädevustel ja läbivatel teemadel;
- 14) väärtuste ja pädevustega seotud teabe jagamine ja praktiseerimine, kaasates lapsevanemaid ja kogukonda.

3. Kooli eripära

3.1. Kooli eripära peegeldavad lisaks kooli eesmärgiseadele ja väärtustele kooli sümboolika, traditsioonid ning õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused ja õppekorraldus.

3.2. Kooli sümboolikana on kasutusel lipp, müts, logo ning kooli hümn, mille statuut on kirjas kooli kodukorras ning kirjeldused kooli kodulehel.

3.3. Koolil on enam kui 300-aastane ajalugu. Otepää Gümnaasium oli esimene eestikeelne maagümnaasium Eestis. Peame tähtsaks head väljendusoskust ja kirjakeele korrektset valdamist, väärtustame gümnaasiumiharidust maapiirkonnas ning oleme osalised eesti kultuuriruumi loomisel. Otepää Gümnaasium kui kool Eesti talvepealinnas soodustab õues sportimist ja talisporti ning tulenevalt Otepää mitmekesisest maastikust on õpe seotud kohaliku loodusega.

Kohaliku hariduselu minevik ja tänapäev ning kooli uurimisalane tegevus on eksponeeritud kooli muuseumis. Tähistame Eesti Vabariigi aastapäeva, emakeelepäeva koos õpilastööde konverentsiga, Eesti lipu päeva ning meediaringi abil kajastatakse kultuuriloolisi sündmusi. Võtame osa laulupidudest, tantsupidudest, võistlustest ja konkurssidest ning rahvatantsu ja koorilaulu huviringide tegevus tipneb oma kooli tantsu- ja laulupeoga. Oma kooli tunnet suurendavad kooli sünnipäev, Otikeste pidu, Otude ristimine, jõulupidu, kevadpidu ja lõpupeod.

3.4. Mitmekesiste õppimisvõimaluste ja õpikogemuste pakkumiseks korraldatakse koostööpartnerite külalistunde ja õpitubasid. Teadmised pannakse proovile viktoriinides, ainekonkurssidel ja –olümpiaadidel. Projekte kavandatakse õppeaasta jooksul lisanduva teabe alusel (rahvusvahelised, üleriigilised ja maakonna projektikonkursid, toetusfondide tähtajad).

3.5. Kool kavandab ja viib läbi õppe-eesmärgilisi õues õppimise ainetunde, paarist õppetunnist kuni tervet õppepäeva hõlmavaid õppekäike ning väljasõite haridus-, teadus-, mälu- ja kultuuriasutustesse/-keskustesse. Need õppe-eesmärgilised tegevused sisaldavad ainetevahelist lõimumist, arendavad pädevusi ja toetavad läbivaid teemasid. Igas klassis toimub õppeaastas vähemalt kaks aineülest õppekäiku. Õppe-eesmärgilised tegevused planeeritakse klassiti õppeaastapõhiselt õppekäikude plaanis. Õppekäike rahastatakse täielikult või osaliselt kooli eelarvest või lastevanemate poolt ning erinevate projektide kaudu. Klassiekskursioon on üldjuhul ühe- või kahepäevane lapsevanemate ja õpilaste ning klassijuhataja koostöös kasvatusesmärkide saavutamiseks korraldatud klassi ühisüritus. Üldised nõuded õppekäikude ja väljasõitude klassijuhatajate ja aineõpetajate koostöös kavandamiseks ja klassiekskursioonide korraldamiseks kajastuvad Otepää Gümnaasiumi õppekäikude juhendis.

3.6. Kool korraldab õppeaastas vähemalt kaks e-õppe päeva, ühe I poolaastal ja teise II poolaastal. Õpetajatele toimuvad e-õppe päeval töökoosolekud või koolitus, õpilastele võimaldab õppimine e-õppe toel

- 1) kasutada õppimiseks elektroonilisi õppematerjale või luua ise õppeülesandeid;
- 2) kasutada erinevaid tehnilisi võimalusi veebipõhiseks tööks üksi, paaris või rühmas;
- 3) saada e-juhustest tuge iseseisva töö tegemisel;
- 4) esitada iseseisva õppe töid elektrooniliselt ja saada õpetajalt tagasisidet.

3.7. Igaks õppeaastaks kavandatakse üldtööplaani ainekuud. Aine- ja ainevaldkonnakuu tegevused on seotud keskse temaga ning viiakse läbi kooli-, kooliastme- või klassiüleste ja grupitegevustena praktiliste tööde, projektipäevade, loengute vm sobivas vormis. Tegevuste kavandamine ja korraldamine toimub õpilaste ja vanemate või kogukonna liikmete ning haridusprogrammide Roheline Kool, Liikuma Kutsuv Kool, Koolirahu Kool tööruhmade kaasabil ja koostöös. Ainekuu jooksul on teiste ainetes õpetajatel võimalus siduda ainekuu temaatika ainetundide tegevusse.

Ainevaldkonnad on seotud järgmiste kesksete teemadega:

- „Keskfond ja jätkusuutlik areng“ - loodusained
- „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ – sotsiaalsed
- „Tehnoloogia ja innovatsioon“ - tehnoloogiaained
- „Tervis ja ohutus“ – liikumisõpetus
- „Kultuuriline identiteet“ – emakeel ja kirjandus
- „Teabekeskond“ – matemaatika ja uurimuslik õpe
- „Meediakasutus“ – võõrkeeled
- „Väärtused ja kõlblus“ – kunstiained

Läbivad teemad „Väärtused ja kõlblus“ ning „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ on õppeaastat läbivad.

4. Õppe ja kasvatuse korraldus

4.1. Õppe- ja kasvatustöö korraldamisel lähtub kool olulistest põhimõtetest.

- 1) Õppeaasta kestuse ja õppepäevade arvu, õpilase nädalakoormuse, päevakava kehtestamisel võetakse aluseks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatu ning järgitakse haridus- ja teadusministri kehtestatud koolivaheaegu.
- 2) Õpetus ja kasvatus kavandatakse süstemaatiliselt ja põhjalikult, et toimuks piisavalt teadlik eesmärkide poole pürgimine, kaasava hariduse põhimõtete järgimine ning õppetegevuse ja selle tulemuste kujundamine tervikuks õppeaine, pädevuste ja läbivate teemade lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste pädevuste kujunemist. Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete meetoodilise ühisosa järgimisel, õppeainete ja läbivate teemade ühiste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil (nt ainevaldkonna- sisesed või- ülesed uurimistööd, loovtööd, projektid) või õpetades ajalist kooskõla järgides.
- 3) Pööratakse järjekindlalt tähelepanu õppekoormuse ea- ja jõukohasusele, sh koolivälisele õppimisele ja õpilase enesejuhitud õppimisele (nt kodused tööd ja tegevused interneti õppimiskeskondades), et vältida ülesannete kuhjumist ja kiirustamisest tekkivat ülekoormust ning võimaldada õppijale aega puhkuseks ja huvitegevuseks.
- 4) Arvestatakse õpilaste huvidega, st eeskätt õpilaste võimalusi teha iseseisvaid valikuid, nende eest vastutada ning teadvustada paremini nii oma huvisid kui võimeid.
- 5) Õpiprotsessi kujundamine on õpetaja vabadus, st õpetamise viisi, õppimist soodustavate õpitegevuste, materjalide ning kujundava hindamise viisi ja vahendite valikut.

4.2. Õppeaasta on jaotatud kolmeks perioodiks ehk õppetrimestriks. Trimestrites on kokku 175 õppepäeva.

4.3. Õppepäev on kalendripäev, mil õpilane päevakava alusel osaleb kohustatud õppes. Õppepäev võib toimuda e-õppe või distantsõppe päevana, õppekäiguna, matkana, eksamikonsultatsiooni-päevana, kooliüritusena või projektipäevana. Distsantsõpe on eriolukorrast tulenev kahel või enamal õppepäeval virtuaalses keskkonnas korraldatud õpe. Distsantsõppe korraldus kajastatakse kooli kriisiplaanis.

4.4. Õppepäeva korraldamise põhivormiks on tunniplaani alusel toimuv õppetund, mille pikkus on 45 minutit. Õppetund võib olla ka individuaaltund või loeng/seminar. Õppetunde viiakse võimalusel läbi paaristunnina, mille vahel on üldjuhul 10-minutiline vahetund, ja ka üksiktunnina. Õppetund võib toimuda koolimajas, kooli territooriumil ja väljaspool kooli territooriumit. Koolis on õpe korraldatud viisil, kus kõiki õppeaineid õpitakse üldjuhul kogu õppeaasta vältel ainetundides. 1.-3. klassis kavandatakse lõimitud õppele või üldõppele üleminekut.

4.5. Esimeses kooliastmes, 1.-3. klassis, on õpilastel igal nädalal klassijuhatajatund, millest 2/3 õppetunnimahust on õpetus suunatud koostöisele õppimisele ning sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste ning väärtuspädevuse arengut taotletavate õpitulemuste saavutamisele. Ülejäänud

klassijuhatajatunni ressursi kasutatakse päevakajaliste jm küsimuste arutamiseks ning klassisündmuste kavandamiseks. I kooliastmes õpetatakse inimese- ühiskonnaõpetust ning kunsti ja tööõpetust lõimitult. 2.-3. klassis on informaatika teemaelemendid ning uurimuslik õpe lõimitud eesti keelde ja loodusõpetusse. Õpetajad kavandavad uurimuslikku õpet digioskuste õpetamiseks ning eesti keele, loodusõpetuse või informaatika teemadest lähtuvate praktiliste tööde läbiviimiseks. Eesti keele õpetusse kavandatakse iganädalaselt ühe ainetunni mahus 2.-3. klassis 10-minutilised liikumispausid ja vaikuseminutid liikumisõpetuse valdkonnas „Vaimne ja kehaline tasakaal“. Eraldi ainetena õpetatakse matemaatikat, liikumisõpetust (paaristund), võõrkeelt, muusikat, mida võimalusel lõimitakse teiste ainetega.

4.6. Teises kooliastmes, 4.-6.klassis, toimub traditsiooniline aineõpe. 4. klassi õpilased õpivad klassiõpetajate juhendamisel, 5.- 6. klassis õpetavad aineõpetajad. Õpilastel on II kooliastmes igal nädalal klassijuhatajatund, millest 2/3 õppetunnimahust on õpetus suunatud koostöisele õppimisele ning sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste ning väärtuspädevuse arengut taotletavate õpitulemuste saavutamisele. Ülejäänud klassijuhatajatunni ressursi kasutatakse klassis/koolis hetkel oluliste teemade käsitlemiseks, klassisündmuste kavandamiseks ja reflekteerimiseks. 4. ja 6. klassis on eesti keelde ning 5. klassis ajalosse lõimitud informaatika teemaelemendid, III kooliastme loovtöö koostamise oskuste ning ainetega seostuvate uurimismeetodite õppimiseks. Õpetajad kavandavad uurimusliku õppe digioskuste õpetamiseks ning eesti keele, ajaloo või informaatika teemadest lähtuvate praktiliste tööde läbiviimiseks.

4.7. Kolmandas kooliastmes, 7.-9.klassis, toimub traditsiooniline aineõpe. Õpilastel on III kooliastmes igal nädalal klassijuhatajatund, millest 2/3 õppetunnimahust on õpetus suunatud karjääriõppele ning sotsiaalseid suhteid toetavate oskuste kujunemist taotletavate õpitulemuste saavutamisele. Ülejäänud klassijuhatajatunni ressursi kasutatakse klassis/koolis hetkel oluliste teemade käsitlemiseks, klassisündmuste kavandamiseks ja reflekteerimiseks, õpimotivatsiooni ja õpivalikute tegemise jõustamiseks.

4.8. Põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti:

KOOLIASTMED	I			II			III		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
eesti keel	7	6	6	4	4	3	2	2	2
kirjandus					2	2	2	2	2
A-võõrkeel			3	3	3	3	3	3	3
B-võõrkeel						3	3	3	3
matemaatika	3	4	3	4	4	5	4	4	5
loodusõpetus	1	1	1	2	2	3			
geograafia							1	2	2
bioloogia							2	2	1*
keemia								2	2,5*
füüsika							2	2	1,5*
ajalugu					1	2	2	2	2
inimese- ja ühiskonnaõpetus	1	1	1	1	2*	1*			
inimeseõpetus							1*		
ühiskonnaõpetus									2
muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1
kunst ja tööõpetus	3	3	3						
kunst				1	1	1	1	1	1
käsitöö ja kodundus,				2	2	1	2	2	1*

tehnoloogiaõpetus									
liikumisõpetus	2	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1*	2	2	2
KOKKU	19	20	22	22	25	28	28	30	31
klassijuhatamine	1	1	1	1	1	1	1	1	1
uurimuslik õpe (ainetunni lisaressurs)		1eesti 1lood	1eesti 1lood	2eesti	1ajal	1eesti	1mate		
ettevõtlikkusõpe					1			1*	
KOKKU	20	23	25	25	28	30	30	32	32

4.9. Koolis õpitakse A-võõrkeelena inglise keelt, õpe algab 3. klassis. B-võõrkeelena õpitakse vene või saksa keelt, õpe algab 6. klassis. B-võõrkeele valib õppekavasse kool, arvestades kooli võimalusi. B-keele valiku teeb õpilane koos vanematega 5. klassi kolmanda trimestri kevadel B-keele valiku vormi täites ja keeleõppe soovi kinnitades.

4.10. Koolile riikliku õppekavaga antud vaba tunniressursi (tunnijaotusplaanis märgitud tumedama värvitaustaga) on kasutatud järgmiselt:

- 1) 1.-9. klass klassijuhatajatunni (1 nädalatund) läbiviimiseks;
- 2) 1. klassis inimese- ja ühiskonnaõpetuse (1 nädalatund) õpetamiseks;
- 3) 2. klassis eesti keele ja loodusõpetuse aineõppesse lõimitud uurimusliku õppe läbiviimiseks õppeaasta jooksul (õppemaht 35 tundi);
- 4) 3. klassis eesti keele ja loodusõpetuse aineõppesse lõimitud uurimusliku õppe läbiviimiseks õppeaasta jooksul (õppemaht 35 tundi);
- 5) 4. klassis inimese- ja ühiskonnaõpetuse (1 nädalatund) õpetamiseks; uurimusliku õppe lõimitult eesti keelega läbiviimiseks õppeaasta jooksul (õppemaht 70 tundi);
- 6) 5. klassis valikaine- ettevõtlikkusõppe (1 nädalatund) õpetamiseks; lõimitult ajaloo uurimusliku õppe läbiviimiseks õppeaasta jooksul (õppemaht 35 tundi);
- 7) 6. klassis liikumisõpetuse (1 nädalatund) õpetamiseks; lõimitult eesti keelega uurimusliku õppe läbiviimiseks õppeaasta jooksul (õppemaht 35 tundi);
- 8) 7. klassis lõimitult matemaatikaga uurimusliku õppe läbiviimiseks õppeaasta jooksul (õppemaht 35 tundi);
- 9) 8. klassis valikaine - ettevõtlikkusõppe (1 nädalatund) õpetamiseks.

4.11. Otepää Gümnaasiumi õppekavas on tehtud erisusi riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes ja õppemahtudes.

- 1) I kooliastmes õpetatakse riikliku õppekava õppeaineid- kunst ja tööõpetus- lõimitud õppeainena kunsti- ja tööõpetus.
- 2) I ja II kooliastmes on riikliku õppekava kaks õppeainet- inimeseõpetus ja ühiskonnaõpetus- muudetud ühtseks, läbivalt lõimitud õppeaineks inimese- ja ühiskonnaõpetus. Taotluseks on õpetuse järjepidevus, süsteemsus ja terviklikkus inimeseks ja kodanikuks kujunemisel ning rõhuasetus vajalike tegutsemisostuste õigeaegsel omandamisel. Riiklikult ettenähtud õppemahtu inimeseõpetusele III kooliastmes on vähendatud 1 ainetunni võrra ja suurendatud 1 ainetunni võrra II kooliastmes, st riikliku õppekavaga määratud õppemaht inimeseõpetuse ja ühiskonnaõpetuse õpetamiseks II ja III kooliastmes on kooli õppekavas jäänud samaks ning tagatakse õpitulemuste saavutus.
- 3) Kooli õppekavas ei kasutata 7. klassi õppeaine – loodusõpetus- nimetust. Alates III kooliastmest kasutatakse loodusainete õpetamisel ainenimetusi füüsika, keemia, geograafia ja bioloogia. Loodusõpetuse 7. klassi füüsika või keemiaga seotud õpitulemused ja õpisisu on integreeritud vastavalt III kooliastme füüsika ja keemia ainekavasse ning tagatakse vajalike õpitulemuste saavutamine.

5. Õpilase arengu ja õppimise toetamine

5.1. Õpetajad, klassijuhatajad ja tugispetsialistid jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis, selgitavad välja õpilase individuaalsed õpivajadused ning tagavad õppe kohandamise õpilase vajaduste kohaselt. Kodu on kooli partner laste arengu toetamisel.

5.2. Õpilasele korraldatakse vähemalt üks kord õppeaasta jooksul **arenguvestlus**, millesse kaasatakse õpilase vanem või eeskostja. Arenguvestluse korraldab klassijuhataja kooli arenguvestluste korrast lähtuvalt.

5.3. Õpilase mitmekülgset arengut toetab kooli **huvi- ja tunniväline tegevus**, mis lähtub kooli õppekava eesmärkidest. Huvi- ja tunnivälise tegevuse eesmärgid on

- 1) õpilaste arengupotentsiaali leidmine ja arendamine;
- 2) vaba aja võimetekohane ja huvipakkuv sisustamine;
- 3) lisateadmiste ja oskuste andmine;
- 4) traditsioonide ja ühtsustunde loomine.

Huvi- ja tunniväline tegevus toimub koolis järgmistes valdkondades: huvialaringid, üritused, haridusprogrammid ja õpilasesinduse tegevus. Iga õppeaasta algul valitakse klassijuhatajatunnis klassi esindajad õpilasesindusse (1.-5. kl ÕEKE ja 6.-12.kl ÕE) ning rakendatakse tööle vastavalt õpilaste soovidele ja kooli võimalustele huviringid. Üritused ja sündmused kavandatakse poolaasta kaupa huviplaanina, mis avalikustatakse kooli kodulehel. Otepää gümnaasium on liitunud kahe haridusprogrammiga: Roheline Kool ja Liikuma Kutsuv Kool ning on kujundamas üle-eestilisest kooliaasta avaaktuse koolirahulepingu traditsioonist haridusprogrammi Koolirahu Kool. Haridusprogrammide kontseptsioon, õppeaasta tegevuskava ning meeskonnad avalikustatakse kooli kodulehel. Huvi- ja tunnivälise tegevust koordineerib koolis huvijuht.

5.4. Õppija arengut ja õppekava rakendumist toetab **kooli raamatukogu**, varustades õpilasi, õpetajaid ja lapsevanemaid õppe- ja kasvatustegevuseks ning enesearendamiseks vajaliku kirjanduse ning materjalidega. Kooliraamatukogu toetab

- 1) õpilaste lugemishuvi tekkimist ja püsimist;
- 2) teabe kasutamise oskustega seotud pädevuste väljakujunemist;
- 3) õpilaste iseseisvat õppimist ja silmaringi laienemist;
- 4) ainetundide ja sündmuste läbiviimiseks sobivat keskkonda pakkudes.

5.5. Koolis töötab **pikapäevarühm** 1.– 4. klassi õpilastele. Pikapäevarühm tegutseb kõikidel koolipäevadel alates 4. tunni lõpust. Pikapäevarühm

- 1) korraldab ja koordineerib õpilaste tegevust pärast tundide lõppu (treeningud, ringid, sihipärased vahelduvad tegevused ruumis ja õues, raamatukogu kasutamine, söömine);
- 2) suunab õpilased kodutöid tegema ja vajadusel abistab;
- 3) kujundab iseseisva töö harjumusi;
- 4) loob ja hoiab häid suhteid koolikaaslaste vahel, pakkudes lapsele pärast tundide lõppu turvalist koolikeskkonda.

Pikapäevarühma tegevust juhib ja koordineerib pikapäeva-õpetaja ning teda toetavad tegevuste läbiviimisel algklasside abiõpetajad.

5.6. **III kooliastmes** sooritavad õpilased **loovtöö**, mille eesmärgiks on täiendada ja kinnistada õpi- ja uurimisoskust. Loovtöö sooritatakse III kooliastmes, üldjuhul 8. klassis. Õpilane teeb loovtöö individuaalselt või kollektiivselt (grupis 2-3 õpilast). Loovtöö teema valik toimub järgmiselt:

- 1) õpilane valib teema lähtudes enda huvidest ja võimetest ning kooli võimalustest. Õpilast abistab klassijuhataja;
- 2) aineõpetajad–juhendajad pakuvad omapoolsed loovtöö teemad iga õppeaasta alguses.

Õpilane valib endale juhendaja. Kui õpilane ei suuda juhendajat leida, määrab selle kooli direktor, olles eelnevalt läbi rääkinud õpetajaga. Loovtööl võib olla üks või mitu juhendajat, töö põhijuhendaja peab olema Otepää Gümnaasiumi töötaja. Loovtöö vormistatakse vastavalt kooli kirjalike tööde vormistamise juhendi nõuetele. Kool korraldab õppeaastas kaks õpilastööde kaitsmist, üks I poolaastal ja teine II poolaastal.

Loovtööd hinnatakse mitmeeristavalt „arvestatud“ või „mittearvestatud“, soorituslävend on 50%. Loovtöö liigid ja ülesehitus, juhendamine, koostamise ja hindamise korraldus ning HEV õpilastele rakendatavad erisused loovtöö koostamisel ja hindamisel on täpsemalt kirjeldatud Otepää Gümnaasiumi loovtöö juhendis.

5.7. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja –nõustamise kaudu arendatakse õppiija teadlikkust iseendast ja oma võimalustest ning kujundatakse tema karjääri kujundamise pädevusi. Õpilastel aidatakse koguda, analüüsida ja organiseerida enesekohast ning töömaailma, õppimisvõimaluste ja elukutsetega seotud infot, samuti teha valikuid, seada eesmäärke ja otsustada. Kutse- ja karjääriteemaatikakäsitletakse loengute, vestlusringide, seminaride ja õppekäikude vormis, kaasates inimesi koolikogukonnast, Tagasi Kooli vms projekti raames ning koostöös Eesti Töötukassa Karjäärikeskuse karjäärinõustajatega. Karjääriõpetus toimub klassijuhatajatundides, ettevõtlikkusõppe tundides ja läbiva teema raames ainetundides.

5.8. Kooli ülesandeks on viia läbi laste **liikluskasvatust** ning liikluseadusest lähtuvalt on liikluskasvatuse eesmärk valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks ja kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid:

- 1) kellel on ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda;
- 2) kellel on teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina;
- 3) kes hoiduvad käitumast inimesi ohustavalt ning liiklust takistavalt.
- 4) Liikluskasvatuse teemad on lõimitud aineõpetusse ning klassijuhatajatundidesse. 4. klassis õpetatakse liiklusõpetust huviringina, mille sisuks on erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine. Samuti saavad õpilased ettevalmistuse jalgrattaeksami.

5.9. Õppiija ja/või lapsevanema soovist lähtuvalt annab õpetaja õpilasele õppetunnis diferentseeritud ülesandeid või tagab väljaspool õppetunde täiendava juhendamise **konsultatsioonis** õppeaines enesetäiendamiseks ning õpilasvõistlusteks, eksamiteks ettevalmistamiseks. Konsultatsioonide toimumise märgib aineõpetaja oma konsultatsioonipäevikus, mille avab iga kooliaasta algul Stuudiumi ringipäevikuna.

6. Tuge vajavate õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord

6.1. Kõikide õpilaste arengu jälgimisel, toetamisel ja individuaalsete vajaduste märkamisel on suur roll kooli tugispetsialistidel. Koolis teenust pakkuvate tugispetsialistide tööülesannete ja teenuste kirjeldused avalikustatakse kooli kodulehel rubriigis Õppetöö valdkonna õppekorraldus.

6.2. Kool pakub õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, tulenevalt toe vajaduse mahust kas üldist, tõhustatud või erituge. Õpe tagatakse süsteemse lähenemise kaudu õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös lühiajalist või alalist toetust pakkudes. Õpilase toimetuleku parandamiseks on peale õpetajate ja koolispetsialistide kaasatud tema sotsiaal- ehk lähivõrgustik (vanemad, sugulased, teised õpilasele olulised inimesed) ning vajadusel ka õpilasega seotud koolivälise ametnikuvõrgustiku spetsialistid (lastekaitsespetsialist, noorsoopolitseinik jt).

6.3. Õpilase õpiraskuste esmane märkaja koolis on õpetaja. Õppetöö individualiseerimisega toetab ta klassis õpilasi, kes vajavad teadmiste ja oskuste omandamiseks muudatusi õpetuses, kasutades järgmisi võimalusi:

- 1) tööjuhendite täiendav selgitamine;
- 2) lisajuhendamine tööde täitmise käigus;
- 3) taju ja mälu toetavad abimaterjalid;
- 4) mahult või raskusastmelt diferentseeritud ülesanded;
- 5) lisaaja võimaldamine tööde sooritamiseks;
- 6) võimalusel rohkem aega teadmiste ja oskuste omandamiseks.
- 7) Muudatused õpetuses kannab õpetaja õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile, mille avamist ja täitmist koordineerib kooli haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordinaator (edaspidi HEVKO).

6.4. Aineõpetaja määrab ajutise mahajäämuse korral õpilasele tunnivälise **kohustusliku konsultatsiooni**

- 1) materjali järele õppimiseks, et saavutada eeldatavad õpitulemused;
- 2) õpitulemuste saavutamiseks järele vastamine või õpetaja juhendatud järelevastamine;
- 3) II või III trimestril eelmise trimestrihinde „puudulik“ või „nõrk“ või „mittearvestatud“ parandamiseks.

6.5. Kohustusliku konsultatsiooni (punkt 6.4, 1-2) rakendamine toimub õpilase ja õpetaja kokkuleppel. Punkti 3 kohustusliku konsultatsiooni määrab õpilasele õpetaja konsultatsiooniplaani alusel. Aineõpetaja edastab plaani Stuudiumis õpilasele, lapsevanemale ja klassijuhatajale. Pärast õpilase trimestrihinde parandamist saadab aineõpetaja kohustusliku konsultatsiooni tulemustest teatise koos plaaniga HEVKO-le, kes teeb märke õpilase arengukaardile. Kohustuslike konsultatsioonide toimumise märgib aineõpetaja oma konsultatsioonipäevikus.

6.6. Kui õpetaja osutatud õpetuse individualiseerimine ja kohustusliku konsultatsiooni rakendamine ei anna oodatud tulemusi, kaasatakse haridusasutuse- siseseid tugisüsteeme. Kooli tugispetsialistid viivad koostöös aineõpetajatega läbi õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise (v.a. tervises seisundist tulenev mahajäämus) ning õpilasele võimaldatakse lisaks ühte või mitut järgmistest tugiteenustest:

- 1) ajutine abiõpetaja tugi ainetunnis;
- 2) tugispetsialistide teenuse kättesaadavus;
- 3) õpilase suunamine pikapäevarühma (1.- 4.klass);
- 4) ajutise iseloomuga õpiabitundide korraldamine rühmas.
- 5) Pedagoogilis-psühholoogiliseks hindamiseks ning tugiteenuste rakendamiseks viiakse HEVKO koordineerimisel läbi probleemvestlus (koostöövestlus) õpilase ja vanemaga, kuhu kaasatakse vajadusel tugispetsialist(id) ja aineõpetaja(d). Nii osutatavad teenused kui vestluse toimumine märgitakse teenuse osutaja poolt õpilase individuaalse arengu kaardile.

6.7. Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, on nii koolil kui lapsevanematel võimalus pöörduda maakondliku koolivälise nõustamiskeskuse poole täiendavate soovituste saamiseks. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja lapsevanema nõusolekul saab õpilasele rakendada tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega (edaspidi HEV) õpilasena ning talle koostatakse individuaalne õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes.

6.8. HEV õpilasele rakendatavad tavapärased tugimeetmed on

- 1) sobiva ja kohandatud õppevara ning lisavahendite kasutamine;
- 2) diferentseeritud õpetamine;
- 3) individuaalne õpetaja tugi või abiõpetaja tugi ainetunnis;

- 4) osajaga õpe tugirühmas;
- 5) tugispetsialisti pidev teenus;
- 6) individuaalse tugikava rakendamine;
- 7) koostöö kooliväliste tugispetsialistide võrgustikuga;
- 8) vajaduse ja võimaluse korral rakendatakse distantsõppe ajal hariduslike erivajadustega õpilasele ka (osalist) kontaktõpet;
- 9) õpilaskodu koha võimaldamine.

6.9. Õpilaste võimetekohaseks õppeks moodustatakse koolis üldtoe raames ajutise iseloomuga **õpiabirühm** ning tõhustatud või eritoe õpilastele **tugirühm**. Õpiabirühma korraldus on järgmine:

- 1) õpiabirühma tunnid toimuvad üldtoe õpilastele vastava ainetunni ajal, milles õpilasel täheldatakse raskusi ning mis on aineõpetaja poolt põhjendatud. Õpiabirühmas võib osaleda korraga kuni 5 õpilast ja rühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest. Õpiabitunnis arendatakse õpilase kognitiivseid oskusi, eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi ja õpivilumusi. Õpilasele koostatakse õpiabitundideks individuaalne töökava, lähtudes vastava klassi- või aineõpetaja töökavast;
- 2) pärast õppetunde toimuvates õpiabitundides korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ja kirjalikku kõnet lähtuvalt kõnepuude mehhanismist või olemusest. Õpiabitunde viib läbi logopeed-eripedagoog.
- 3) Tugirühma õppekorraldus on järgmine:
- 4) tugirühma tunnid toimuvad tõhustatud ja eritoe õpilastele vastava ainetunni ajal, milles kooliväline nõustamismeeskond on püsivate õpiraskuste tõttu andnud vastava õppekorraldusliku soovitusel. Tugirühmas võib osaleda korraga 6-7 õpilast samast klassiastmest. Õpilasi õpetatakse klassi ainekava alusel koostatud töökava järgi. Tugirühma õpetaja põhjendatud ettepanekul, koostöös HEVKO ja eripedagoogiga võib kool rakendada õpilasele individuaalset hindamist, mis kajastatakse individuaalses õppekavas;
- 5) tugirühma võib kool moodustada eesti keele õppimiseks, kui koolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat. Tugirühmas võib osaleda korraga kuni 6 õpilast ja rühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest. Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul võib kool korraldada õpet „Eesti keel teise keelena“ ainekava alusel. Sel juhul koostatakse õpilasele individuaalne õppekava.

6.10. Kui klassis on õpilane, kellel on käitumisraskused, mis põhjustavad olulisi raskusi töötamiseks koos kaaslastega samal ajal samas ruumis, siis järgitakse käitumisraskustega õpilaste juhendamisel järgmist õppekorraldust:

- 1) õppetöö läbiviimisel pööratakse suurt tähelepanu õpilaste käitumisharjumuste korrigeerimisele ja soovitud käitumismallide omandamisele;
- 2) konfliktolukorras osalenud poolte lepitamine taastava õiguse meetodit kasutades ja ühise eesmärgiga saavutada kokkulepe edasiseks tegevuseks;
- 3) korraldatakse individuaalset ja grupitööd käitumisharjumuste korrigeerimiseks ja väärtushinnangute kujundamiseks;
- 4) tagatakse vajadusel õpilasele eripedagoogiline, sotsiaalpedagoogiline abi ning psühholoogilise nõustamisteenuse kättesaadavus;
- 5) kui õpilase käitumine ei ole paranenud või käitumisprobleemid on süvenenud, soovib kool vanemal pöörduda lapsega psühhiaatri või eriarsti poole uuringute läbiviimiseks, et selgitada välja käitumisprobleemide põhjused, ja nõustamiskomisjoni poole õppekorralduslike soovitusete saamiseks;
- 6) HEVKO eestvedamisel koostatakse õpilasele individuaalse käitumise tugikava.

6.11. Käitumisraskustega õpilase mõjutamisel kasutatakse koolis järgnevaid tugi- ja mõjutusmeetmeid HEVKO koordineerimisel:

- 1) sotsiaalpedagoogi vestlused õpilasega (individuaalselt või kaasatud isikutega);
- 2) vanema informeerimine olukorrast ja õpilase käitumise arutamine vanemaga;
- 3) õpilasega tema käitumise arutamine tugimeeskonna juures;
- 4) õpilase ajutine tunnist kõrvaldamine tugispetsialisti juurde;
- 5) ajutine keeld võtta osa õppetunnivälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest;
- 6) õpilasega tema käitumise arutamine direktori ja/või õppejuhi juures;
- 7) direktori kirjalik noomitus;
- 8) käitumise tugikava koostamine;
- 9) õppenõukogu otsusel ajutine õppes osalemise keeld koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused;
- 10) koduõppe rakendamine vanema taotlusel.

6.12. Kool toetab hariduslikult võimekamaid õpilasi, pakkudes nendele järgmisi lisavõimalusi:

- 1) diferentseeritud ülesanded ainetundides;
- 2) õppeprotsessis teiste õpilaste juhendamisse kaasamine;
- 3) võimalusel õpilase sobivasse aine tasemerühma suunamine;
- 4) osalemine teiste õppeasutuste kursustel, võistlustel, konkurssidel ning olümpiaadidel ja nendeks valmistumine nii õpetaja juhendamisel, koos teiste õpilastega kui ka iseseisvalt;
- 5) koostöö uurimis- ja praktiliste tööde protsessis koolivälise juhendajatega.

6.13. Kahel korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab HEV koordinaator koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.

6.14. Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, rakendatakse individuaalset õppekava koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi järgides.

7. Hindamise korraldus

7.1. Hindamise eesmärgiks on toetada õpilase arengut, tema õppimise sihikindlust ja õppeedukust ning suunata õpilase enesehinnangu kujunemist. Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on anda tagasisidet õpilase käitumise kohta tunnis ja tunnivälisel ajal, kooli territooriumil ning kooli üritustel, suunata õpilast järgima käitumise aluseks olevaid kooli kodukorras ja õppekavas kehtestatud käitumisnorme; täitma kooli kodukorra nõudeid, arendada õpilase eneseanalüüsi oskust ning motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid ning nendega kaasnevaid kohustusi. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu, tema teadmiste ja oskuste omandamise protsessi ning lõpptulemuste kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on õpetajale õpikeskkonna kujundamise, õpimeetodite valiku, õppetöö edasise kavandamise ning õppija individuaalse arengu toetamise aluseks.

7.2. Otepää Gümnaasiumis rakendatakse kujundava (õppimist toetava) hindamise põhimõtteid. Kujundav hindamine on õppe kestel toimuv suulises või kirjalikus vormis tagasiside andmine, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, pädevusi ning käitumist ja selle aluseks olevaid hoiakuid ja väärtushinnanguid. Kujundavat hindamist teostavad õpetajad, õpetajad koostöös õpilastega ning õpilased ise. Õpilase pädevuste, hoiakute ja väärtushinnangute analüüsimisse kaasatakse ka lapsevanemad.

7.3. Kujundava hindamise abil saab õppija **tagasisidet** oma sh pädevuste arengu, seniste tulemuste ja vajakajäämist kohta. Tagasisides keskendutakse eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega ning kirjeldatakse õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi,

vajakajäämisi ning edastatakse edaspidisteks tegevusteks õpilase arengut toetavad ettepanekud ehk edasiside. Tagasiside saab õpilane individuaalselt või ka paaris-või rühmatöö tulemusena. Õpilaste konkurentsi õhutamise vältimiseks on lubamatu hinnete/ tulemuste ettelugemine, negatiivse tagasiside andmine õpilasi nimetades klassi ees. Kui kirjalike tööde puhul saab õpilane tagasisidet kirjaliku töö pealt, talletatakse info tagasiside kohta Stuudiumis kokkuvõtva tagasiside koostamise alusena. Stuudiumisse märgib õpetaja tagasiside kui kirjalik töö on kontrollitud, ajaliselt võib see olla varem, kui laps koolis õpetajalt otse tagasisidet saab. Kui õpetaja soovib anda kirjaliku töö kohta suulist tagasisidet klassis, teeb ta seda õpilasele individuaalselt.

7.4. Kujundava hindamise rõhuasetused on õpilaste õppeaine teadmiste ja oskuste eelhindamisel, õpitulemuste diagnoosimisel, õpilaste käitumise ja hoolsuse hindamisel ning õppija enesehindamisel. **Eelhindamist** kasutatakse õppimise alguses õpilaste eelteadmiste ja oskuste kindlaksmääramiseks, et kavandada õpetuse järjekord ja sobiv õppeviis. **Diagnoosimisega** selgitatakse välja õppimise esmatulemused või eeldatavad tulemused, õpiraskused ja nende põhjused enne kokkuvõtlikku hindamist. **Enesehindamine** toimub kaasõpilaste ja õpetaja tagasisidele eelnevalt õppija kirjaliku eneseanalüüsina, mis võimaldab õpilasel rohkem hinnata protsessi ja individuaalset arengut. Õpetaja võimaldatud õpilase eneseanalüüs peab toetama eneserefleksioonioskuste omandamist ja eneseanalüüsimise õppimist. Eneseanalüüsi- ja refleksioonioskuste arengusse saab panustada lapsevanem, arutades lapsega läbi koju viidud parandatud ja tagasisidestatud kirjaliku töö.

7.5. Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra nõuded, õppekava väärtused ja pädevused. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppimisse ja ülesannetesse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel. **Käitumise ja hoolsuse** kohta saab õpilane järjepidevat tagasisidet

- 1) suulise või kirjaliku kommentaariga Stuudiumi päevikus või kiituse/laitusega Stuudiumis aineõpetajalt ainetunnis ja õppe-eesmärgilistel üritusel, vahetunnis kõikidelt koolitöötajatelt kooli kodukorra nõuetest ning väärtustest lähtuvalt;
- 2) aineõpetajalt ja klassijuhatajalt kirjaliku tagasisidega Stuudiumi päevikus, mis kirjeldab õppetöösse kavandatud ning erinevate meetodite ja hindamisvahendite kasutamisel saadud pädevuste ning õpetaja ainespetsiifikast tulenevate valikute ja klassi kokkulepete/reeglite hindamise tulemusi;
- 3) õpilase enesehindamisega, kus teda suunatakse ise oma käitumist jälgima, analüüsima ja sellele hinnangut andma õpetaja või klassijuhataja poolt koostatud kirjalikke, aga ka suulisi tagasisidevorme (hindamislehti) kasutades.

7.6. Kooliastme klassijuhatajad koostavad väärtustest, pädevustest ja kooli kodukorra nõuetest lähtuva kokkuvõtva käitumise ja hoolsuse hindamismudeli, mille põhjal klassijuhataja koostab poolaasta ja õppeaasta lõpus õpilase kokkuvõtva käitumise ja hoolsuse tagasiside. Hindamismudeli järgi kaasab klassijuhataja hindamisse Stuudiumi küsimustike keskkonnas õpilase, õpetajad, klassikaaslased. Käitumise ja hoolsuse kokkuvõttev tagasiside tehakse lapsevanemale ja õpilasele kättesaadavaks Stuudiumi vahendusel.

7.7. Klassijuhataja tutvustab õpilastele käitumise ja hoolsuse hindamise korraldust õppeaasta algul klassijuhatajatunnis. Aimest tulenevaid käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja kriteeriume oma aines tutvustab aineõpetaja õppeaasta esimestel tundidel.

7.8. Õpetaja annab õppe kestel **1. klassi õpilasele** sõnalist suulist ja kirjalikku tagasisidet õppeprotsessis osalemisele ja õpitulemustele, pädevuste kujunemisele. Tagasisidest teavitamine toimub suuliselt ja kirjalikult koolis, kirjalikult Stuudiumi kommentaaride ja koju tutvumiseks viidud kirjalike tööde kaudu. Stuudiumist tagasiside saamisel toetab 1. klassi õpilast lapsevanem. Stuudiumisse kirjutatud tagasiside ei asenda õpetaja suulist tagasisidet ja edasisidet koolis, vaid on

sellele täienduseks. I trimestril koostab õpetaja eelnenud kujundava hindamise protsessi põhjal sõnaliselt vormis kokkuvõtted õppimise hetkeseisust ning teavitab tagasisidest tunnistuse kaudu.

7.9. Märge “!” tähistab Stuudiumis õpetaja kommentaari või tagasisidet õpilase tööle, käitumisele, hoolsusele vms, olenevalt sellest, millele õpetaja soovib õpilase tähelepanu juhtida.

7.10. Ainealaste teadmiste ja oskuste kokkuvõtlikke ja kokkuvõtvaid tulemusi hinnatakse alates 2. klassist numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis või mitteeristavalt hinnangutega „arvestatud“ ehk „A“ ja „mittearvestatud“ ehk „MA“. **Kokkuvõtlik hindamine** on tervikliku aineosa õppimise järel omandatud teadmiste ja oskuste hinnangu andmine või hindegas hindamine. Õpetajal on kohustus märkida kokkuvõtlikud hinded ja hinnangud e-päevikusse samal päeval pärast suulist vastamist ning hiljemalt viie tööpäeva jooksul kirjaliku töö sooritamiseks. **Kokkuvõttev hindamine** on õppeperioodi kokkuvõtva hinde/hinnangu väljapanemine: trimestrihinde/hinnangu panek trimestri jooksul saadud hinnete/hinnangute alusel, aastahinde panek trimestrihinnete/ hinnangute alusel. Põhikooli õpilasi hinnatakse kokkuvõtvalt trimestri- ja aastahinnetega/hinnangutega, et anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks. Õppeainetes, mida õpetatakse üks ainetund nädalas, võib õpetaja kokkuvõtva hinde/hinnangu välja panna poolaasta hinde/hinnanguna.

7.11. Viiepallisüsteemis hinnatakse õpitulemuste saavutatust ja kasutatakse punkti- või protsendiarvestust järgmiselt:

- 1) hindegas „5“ ehk „väga hea“, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid ning õpilane on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust tulemusest/punktide arvust;
- 2) hindegas „4“ ehk „hea“, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, esineb eksimusi ja õpilane on saavutanud 75–89% maksimaalsest võimalikust tulemusest/punktide arvust;
- 3) hindegas „3“ ehk „rahuldav“, kui saavutatud õpitulemustes esinevad puudused vastavalt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele ning õpilane on saavutanud 50–74% maksimaalsest võimalikust tulemusest/punktide arvust;
- 4) hindegas „2“ ehk „puudulik“, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi ja õpilane on saavutanud 20–49% maksimaalsest võimalikust tulemusest/punktide arvust;
- 5) hindegas „1“ ehk „nõrk“, kui nõutavad teadmised ja oskused puuduvad ning õpilane on saavutanud 0–19% maksimaalsest võimalikust tulemusest/punktide arvust. Hinde „nõrk“ pannakse ka juhul, kui õpilane keeldub vastamast või ei anna tööd ära.

Kui punktisumma või tulemuse protsent väljendub komakohtades, ümardatakse tulemus õpilase kasuks. Õpetajal on lubatud kasutada viiepallisüsteemi hinnetega miinus „-“ ja pluss „+“ märke (v.a. trimestri ja õppeaasta kokkuvõtval hindamisel) juhul, kui ta on teavitanud suuliselt õpilasi õppeaasta esimeses ainetunnis antud hindamise erisusest ning kirjalikus vormis Stuudiumis õppeaine päeviku hindamisjuhendis.

7.12. Mitteeristaval hindamisel valib õpetaja soorituse lävendi skaalal 50-60% vastavalt õppeülesandele/hinnatavale tööle ning teavitab sellest eelnevalt õpilasi. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse jooksva aasta mitteeristavad hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmisesse klassi üleviimisel, hinneteks järgnevalt:

- 1) Hinde „5“- õppekava õpitulemus on saavutatud täiel määral ja ületatud.
- 2) Hinde „4“ - õppekava õpitulemus on saavutatud.
- 3) Hinde „3“ - Saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppides oluliste raskusteta hakkamasaamist.
- 4) Hinde „2“ - õpilase areng õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda edasisel õppimisel oluliste raskusteta hakkamasaamist.
- 5) Hinde „1“ - Areng õpitulemuste osas puudub.

7.13. **I kooliastmes**, sh 1. klassi II ja III trimestril kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste kokkuvõtlikul ja kokkuvõtval hindamisel mitteeristavat hindamist „arvestatud ja „mittearvestatud“ inimese- ja ühiskonnaõpetuses, klassijuhatajates, liikumisõpetuses, muusikas, kunsti- ja tööõpetuses.

7.14. **II kooliastmes** kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste kokkuvõtlikul ja kokkuvõtval hindamisel mitteeristavat hindamist „arvestatud“ ja „mittearvestatud“ inimese- ja ühiskonnaõpetuses, klassijuhatajates, liikumisõpetuses. Teistes õppeainetes kasutatakse numbrilist hindamist viiepallisüsteemis. Stuudiumi päevikus ja kirjalikes töödes kirjutatakse hinde või hinnangu kõrvale, sh iga trimestri kokkuvõtval hindamisel õpitulemustest ja pädevustest lähtuv tagasiside. Stuudiumist saadav tagasiside ei asenda õpetaja poolt õpilasele koolis koos selgitustega antud tagasisidet.

7.15. **III kooliastmes** kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste kokkuvõtlikul ja kokkuvõtval hindamisel mitteeristavat hindamist „arvestatud“ ja „mittearvestatud“ klassijuhatajates. Teistes õppeainetes kasutatakse numbrilist hindamist viiepallisüsteemis. Stuudiumi päevikus ja kirjalikes töödes kirjutatakse kokkuvõtlikul hindamisel hinde või hinnangu kõrvale õpitulemustest ja pädevustest lähtuv tagasiside.

7.16. Kool võib korraldada tasemehindamist ehk kooli tasemetöid alates 1. klassist õpilaste võimete määratlemiseks ja arendamiseks, ainekava põhitemaatika ja mõistestiku tundmise ning rakendusoskuse mõõtmiseks ning riigi poolt koostatud tasemetöödeks ja eksamiteks kogemuste omandamiseks. Ainevaliku ja tasemehindamise üldpõhimõtted on järgmised:

- 1) 1. klassis tasemetöö eesti keele ainekava põhitemaatika ja mõistestiku tundmise ning rakendusoskuse mõõtmiseks;
- 2) 2. klassis tasemetöö matemaatika ainekava põhitemaatika ja mõistestiku tundmise ning rakendusoskuse mõõtmiseks;
- 3) 3. klassis loodusõpetuse praktiline töö uurimuslike oskuste mõõtmiseks;
- 4) 4. klassis lisaks riiklikele tasemetöödele II poolaastal tasemetööd eesti keeles, inglise keeles ja matemaatikas õpilaste võimekuse, töötempo ning aineteadmiste rakendamisoskuse mõõtmiseks. Nii riiklike tasemetööde kui kooli tasemetööde protsess ja tulemused on aluseks 5. klassi tasemerühmade moodustamiseks eelpool nimetatud ainetes;
- 5) 5. klassis eesti keeles funktsionaalse lugemisoskuse ja loovkirjutamise tasemetöö;
- 6) 6. klassis tasemetöö uurimuslike informaatikaalaste teadmiste ja oskuste mõõtmiseks lõimitult inimese- ja ühiskonnaõpetuse ning klassijuhatajate ainekava põhitemaatika ja mõistestiku tundmise ning rakendusoskuse mõõtmiseks;
- 7) 7. klassis lisaks riiklikele tasemetöödele II poolaastal kombineeritud tasemetöö kunsti- ja tehnoloogiaainete ja liikumisõpetuse teadmiste ja oskuste mõõtmiseks;
- 8) 8. klassis I poolaastal tasemetöö ajaloo ainekava põhitemaatika ja mõistestiku tundmise ning rakendusoskuse mõõtmiseks, II poolaastal B-võõrkeeles ainekava põhitemaatika ja mõistestiku tundmise ning rakendusoskuse mõõtmiseks.

Tasemetööde tulemusi kasutatakse kooli sisehindamises ning tulemustest teavitatakse õpilasi ja nende vanemaid üldjuhul 10 päeva pärast tasemetöö toimumist. 4. klassi kooli tasemetööd toimuvad igal õppeaastal, teistes klassides otsustatakse kooli tasemetööde toimumine kooli juhtkonnas ning teavitatakse aineõpetajaid, klasside õpilasi ja vanemaid tasemetööde toimumise tähtaegadest ja hindamisvormist hiljemalt 20. septembril Stuudiumis; informatsioon avalikustatakse kooli kodulehel.

7.17. Kool tagab õpilasele vajadusel õpitulemuste saavutamiseks järelevastamise ja ümbervastamise võimaluse. Järelevastamise vajadusest teavitab õpetaja õpilast suuliselt ning kirjutab selle kohta informatsiooni Stuudiumisse. Kokkulepe järelevastamiseks sõlmitakse kohe pärast õpetaja teavitust või pärast kooli naasmist õpilase algatusel. Järelevastamise tingimused on järgmised:

- 1) üldjuhul saab õpilane materjali järele vastata üks kord;
- 2) õpetaja võib keelduda järelevastamise aja määramisest, kui õpilane ei ole osalenud eelnevalt kokkulepitud **kohustuslikus** konsultatsioonides;
- 3) järele vastata tuleb materjali, milles teadmiste kontroll on näidanud, et õpilane pole vajalikke õpitulemusi omandanud ning järgmine töö vm vastamise viis ei sisalda eelpool nimetatud materjali;
- 4) kui õpilane ei saa kokku lepitud ajal mõjuvatel põhjustel tulla järele vastama ning ta teavitab sellest vähemalt vastamise päeva hommikul õpetajat, siis antakse õpilasele uus võimalus järelevastamiseks;
- 5) kui õpilane ei tule kokkulepitud ajal järelevastamisele ning pole sellest õpetajat teavitanud, on õpetajal õigus keelduda uue järelevastamise võimaluse andmisest.

7.18. Kui kirjalik või praktiline töö, suuline vastus (esitus), praktiline tegevus või selle tulemus on jäänud hindamata puudumise tõttu, kannab õpetaja e-päevikusse märke „T“ (tegemata), ka „P“ märke (puudumine) kõrvale. Õpilasele antakse võimalus järele vastamiseks, pikema puudumise korral vajadusel eelnevalt konsultatsioonis järele õppimiseks. Kui õpilane ettenähtud ajaks tööd järele ei soorita, on õpetajal õigus märge „T“ kustutada ning asendada hindega „1“. Kui õpilane on töö järele vastanud, kustutab õpetaja märke „T“ ja kannab sisse järelevastamise hinde või hinnangu. Järele vastata tuleb õpilasel üldjuhul 10 tööpäeva jooksul kooli naasmisest või märke „T“ päevikusse kandmisest.

7.19. Kui pärast õpilase haigusperioodi või spordilaagris osalemist järele õppimine ja vastamine langeb kokku trimestrihinde väljapanemise tähtajaga, kirjutab õpetaja e-päevikusse kokkuvõtva hinde asemel märke „MH“ (mitte hinnatud) ning kirjutab trimestri hinde märke „MH“ asemele pärast järelevastamise sooritamist kohustuslikus konsultatsioonis. Kohustusliku konsultatsioonide alternatiivina võib toimuda järeleõppimine ka iseseisvalt õpetaja poolt antud materjalide ja digivahendite abil.

7.20. Kui õpilane puudus koolist olümpiaadi riiklikus voorus, rahvusvahelisel olümpiaadil või võistlusel osalemise tõttu, siis tööd, mida tema klassikaaslased sel ajal tegid ja mis on seotud antud olümpiaadi või võistluse ainega, hinnatakse hindega “5” või “suurepärane”.

7.21. Kui tööd, suulist vastust, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega "puudulik" või "nõrk" või hinnanguga „mittearvestatud“, antakse õpilasele võimalus ümbervastamiseks üldjuhul 10 tööpäeva jooksul ja vähemalt kaks päeva enne trimestri- või poolaastahinde väljapanemise tähtaega. Ümbervastamise sisu ja vormi otsustab õpetaja. Kui õpilane on töö vastanud, kannab õpetaja e-päevikusse ümbervastamise hinde või hinnangu kaldkriipsuga esialgse hinde või hinnangu kõrvale kokkuvõtliku hindamise korral. Kokkuvõtval hindamisel arvestatakse parandatud hinnet. Kokkuvõtva hindamise korral asendatakse "puudulik" või "nõrk" hinne või hinnang „mittearvestatud“ positiivse hinde või hinnanguga. Hinnet "puudulik" või "nõrk" või hinnangut „mittearvestatud“ saab õpilane ümber vastata üks kord. Kui tulemust ei õnnestu positiivsele tulemusele ümber vastata, kirjutatakse ümbervastamise negatiivne hinne või hinnang kaldkriipsuga esialgse hinde või hinnangu kõrvale kokkuvõtliku hindamise korral.

7.22. Kui tuvastatakse ebaausate võtete kasutamine (plagiaat, mittelubatud tehniliste vahendite kasutamine või mahakirjutamine), hinnatakse töö tulemust hindega „1“ ning lisatakse hinde kõrvale vastavasisuline kommentaar. Õpilasel puudub järeltöö tegemise võimalus.

7.23. Järele vastata ja ümber vastata saab teisipäeviti ja neljapäeviti kell 14.05-15.45 vastamistunnis. Õpilane, kes soovib ebaõnnestunud või puudunud kirjalikku tööd järele või ümber vastata, teavitab sellest aineõpetajat vähemalt kaks tööpäeva ette, et õpetajale jääks mõistlik aeg järeltöö koostamiseks. Järeltööd saab õpilane sooritada ka õpetajaga kokkuleppel lõunavahetunni ajal juhul, kui hindamisvorm ning vastamise/töö sooritamiseks kuluv aeg seda võimaldab.

7.24. Täiendavale õppetööle määratakse õpilane III trimestri lõpus õppeainetes, milles ühe või mitme trimestri kokkuvõttev hinne on „2“ või „1“ või „mittearvestatud“. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad ning õppeprotsessis omandamata teadmised ja oskused ning sooritab õpitulemuste saavutamist mõõtvad hindelised tööd. Aineõpetaja koostab täiendava töö kava, mis sisaldab teavet täiendava juhendatud õppe temaatika, sisu ja mahu ning kavandatud õpitulemuste kohta. Õppejuht vastutab täiendava õppetöö ajakava ja tunniplaani koostamise eest. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades tulemusi.

7.25. Kooli hindamisjuhendist lähtuvad täpsemad juhised kirjeldab õpetaja aine Stuudiumi hindamisjuhendis. Sel moel tagatakse juurdepääs informatsioonile ka lapsevanemale.

7.26. Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus saadud kirjalikku sõnalist tagasisidet ja/või hinnet ja/või hinnangut vaidlustada kümne tööpäeva jooksul pärast tagasiside teadasaamist (välja panemist Stuudiumi päevikus), esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

8. Õpilaste ja lapsevanemate teavitamise ning nõustamise korraldus

8.1. Koolis tagatakse õpilasele ning vanematele info õigeaegne kättesaadavus õppe ja kasvatus ning tugisüsteemide korralduse kohta, samuti juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Põhilised infokanalid on Stuudiumi e-päevik ja Suhtluse keskkond ning kooli koduleht. Koolielust ja õppekorralduse muudatustest esmane infoedastaja on klassijuhataja. Õpilase teavitamisega tegeleb vastavalt vajadusele ja suutlikkusele iga koolitöötaja, samuti toetab infolevikut koolis kooliraadio.

8.2. Õpilane ja lapsevanem saavad tagasisidet õpilase arengu ja koolis toimetuleku kohta vestlustes klassijuhatajaga (vajadusel ka teiste õpetajatega või juhtkonnaga), toimuvate arengu-ja probleemvestluste, tugispetsialistide ümarlaua ning Stuudiumi päeviku ja suhtluse vahendusel. Alates 2. klassist on õpilane suutlik lugema ja leidma informatsiooni Stuudiumist.

8.3. Õpilaspäevik 1.- 4. klassis on õpilase aja- ning õppimise planeerimise ning eneseanalüüsi vahend. Õpilaspäeviku täitmist juhendab klassiõpetaja-klassijuhataja, õpilaspäeviku täitmist toetab lapsevanem. Õpilaspäeviku täitmise korda tutvustab õpilastele ja lapsevanematele klassiõpetaja-klassijuhataja.

8.4. Kommunikatsioonis kool-kodu on tähtis teabelevi selgus ja vastavus lapsevanema ootustele.

Peamisteks teavitus-ja koostöövormideks peredega on

- 1) üldkoosolek (vähemalt kord aastas) ja klassikoosolekud;
- 2) õpetaja ja lapsevanema vaheline vahetu suhtlemine;
- 3) suhtlus Stuudiumi kaudu või e- kirja teel;
- 4) arenguestlused;
- 5) klassiüritused;
- 6) infovoldikud vms infomaterjal;
- 7) osalemine kooli sündmustel;
- 8) osalemine, sh kaasatus hoolekogu töös;
- 9) osalemine õppeprotsessis (nt külalistunnid, kodutööde juhendamine, võimalusel projektide ja loovtöö juhendamine). Lapsevanemad on alati oodatud soovi korral külalistunde andma, leppides eelnevalt õpetajaga kokku külalistunni aja ja eesmärgid.

8.5. Õpilasele ja tema vanemale võimaldatakse saada õpilase õpitee valikute ja enesearenguks nõuandeid järgmiselt:

- 1) aineõpetajate juhised õpistrateegiate rakendamiseks ja õppeaine kodus õppimiseks;
- 2) tugispetsialistide nõustamisteenused;
- 3) klassijuhataja korraldatud vestlused, klassijuhatajatunnid ja klassikoosolekud;
- 4) õppejuhi ja/või direktoriga koostöövestlus;
- 5) karjääriinfo ja –nõustamine koostöös Töötukassa ning teiste koostööpartneritega;
- 6) huvijuhi koostöövestlus;
- 7) HEVKO koostöövestlus.

8.6. Kool teavitab õpilast ja vanemat õpilase hinnetest e-päeviku kaudu aastaringselt ja tunnistuse kaudu õppeaasta lõpus paber kandjal. Tunnistused on kättesaadavad ka Stuudiumis. Hindeid ja hinnanguid saab õpilase seaduslik esindaja vaidlustada kümne kalendripäeva jooksul alates hinde teatavakstegemisest. Teatavaks tegemiseks loetakse Otepää Gümnaasiumis hinde kandmist e-päevikusse. Õppeaine peamised teemad, vajalikud õppevahendid ja õpitulemuste saavutamiseks hindamise korraldus arutatakse õpilastega läbi esimeses trimestri või poolaasta ainetunnis. Sügisel 1. klassi astuvate õpilaste vanemaid teavitatakse, sh õppevahendite vajadusest elektroonilise infovoldiku kaudu, mis saadetakse kodudesse paar kuud enne õppeaasta algust.

8.7. Planeeritavad traditsioonilised üritused tehakse õpilasele ja tema vanemale teatavaks õppeaasta algul huvi- ja tunnivälise tegevuse kalenderplaani, mis avalikustatakse kooli kodulehel, samuti jooksvalt kodulehel ja Stuudiumi suhtluses reklaamplakatiga. Koolielu sündmuste konkreetne info edastatakse Stuudiumi avaliku kalendri vahendusel. Õppekäikudest teavitatakse vähemalt kuu aega enne nende toimumist.

8.8. Tervise ja tervisekäitumise küsimustes saab õpilane ja lapsevanem individuaalset nõustamist kooli meditsiiniõelt.

9. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

9.1. Kooli toimimise üks aluseid on õpetajatevaheline tihe koostöö. Kooli töötajate kujundamist ühiselt tegutsevaks meeskonnaks võimaldavad ühised koolitused sh koolisisesed koolitused, omavahelised teadmiste ja kogemuste vahetamised, tundide külastamised, õpetajat toetavad formaadid. Igapäevane siseinfovahetus toimub Stuudiumi Suhtluse keskkonnas.

9.2. Koosolekutel (infokoosolek, töökoosolek) teevad koostööd juhtkond, õpetajad ja tugispetsialistid ning vajadusel ka õpilased ja lapsevanemad. Ajamahukad töökoosolekud, koolitused ja grupitööd viiakse üldjuhul läbi koolivaheaegadel või e-õppe päevadel.

9.3. Koostööd tehakse direktori poolt kinnitatud formaalsetes gruppides (ainesektsioon, haridusprogrammide meeskond, õppenõukogu, tugimeeskond), millel on oma juht ning väljund. Aineülesete eesmärkide rakendamine (lõiming, pädevused), õppetöö ja õppekäikude kavandamine eeldab ainesektsioonide või erinevate ainesektsioonide vahelist pidevat, koordineeritud ja kompleksset meeskonnatööd. Õppenõukoguks vajalikud materjalid ja dokumentatsioon valmistatakse ette töökoosolekutel. Kooli tugispetsialistid moodustavad kooli tugimeeskonna, mille kõik liikmed toetavad aineõpetajaid ja klassijuhatajaid oma valdkonnas nõustades ning õpilaste tugimeetmete rakendamisel. Tugimeeskonna tööd juhib HEVKO.

9.4. Juhtkonnaliikmed toetavad õpetajaid tunnivaatluste, tagasisidevestluste ning üks-ühele kohtumistega.

9.5. Klassi ühelt õpetajalt teisele üle andes jagavad õpetajad üksteisega igapäevaselt vajalikku õppetöö ja õpilastega seotud informatsiooni. Kord poolaastas käib iga õpetaja oma kolleegi tundi

vaatlemas ning viib vaatlusejärgselt läbi tagasisidevestluse. Pärast individuaalselt või väikeses rühmas läbitud koolitust lasub õpetaja(te)l informeerimiskohustus jagada kolleegidega vabalt valitavas formaadis oma uusi teadmisi või oskusteavet.

9.6. Koostööd on võimalik teha mitteformaalsetes töörühmades (nt õpiring, vestlusring), mis põhinevad vabatahtlikkusel, omavahelistel headel suhetel ja huvil ning soovil luua õpilaste jaoks tõhusaid õpikogemusi. Oluline on ühe klassiastme klassijuhatajate meeskonnatöö. Koolis võimaldatakse õpetajalt õpetajale suunatud õppimist ja oma õpetamise autonoomset uurimist, pedagoogilises või teaduskirjanduses avaldatu või uute õpetamisstrateegiate mõju ühist analüüsi, õpitegevusse kohandamist ning oma kogemuse jagamist. Õpi- ja vestlusringide tegevust koordineerib õppejuht.

9.7. Õppetöö planeerimise dokument on töökava. Õpetaja töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja –materjale, õpitavaid teemasid ja õppesisu. Õpetaja koostab töökava, valides talle sobiva vormi. Töökava kõige lühem lubatud kavandamisperiood on koolivaheaegade vaheline periood. Töökava sisaldab vähemalt järgmisi struktuurielemente: õpiteemad; taotletavad õpitulemused sh pädevused ning nendest lähtuv hindamine; lõiming, õppekäigud ja mahukamad praktilised tööd. Õpetaja võib oma töökava täiendada lisaalajaotustega. Töökavasse võib teha vajadusel ka jooksvaid muudatusi. Õpetaja teeb töökava kättesaadavaks Stuudiumis kooli direktori või õppejuhi nõudmisel. Koolivaheaegadel võimaldatakse õpetajatele tööaeg individuaalseks ja kollegiaalseks töö planeerimiseks.

10. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

10.1. Õppekava demokraatliku arendamise ning täiendamise ja muutmise eest vastutab direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused kehtestab direktor põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud tingimustel ja korras.

10.2. Kooli õppekava koostatakse ning seda uuendatakse ja muudetakse, lähtudes põhikooli riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning eesmärgi saavutamiseks vajalikke ressursse, samuti tegelikku praktikat kooli õppekava rakendamisel. Õppekava täitmist hinnatakse iga õppeaasta viimases õppenõukogus, kus analüüsitakse õppekava edukust. Kooli õppekava koostamises ja arendamises kasutatakse erinevaid töövorme. Selles töös osalevad kõik õpetajad.

ÕPPEKAVA RAKENDUMISSÄTTED

2024/2025 õppeaastal on seoses üleminekuga uutele ainekavadele tunnijaotusplaani rakendamises mitmeid erisusi.

- 1) Õppeaine inimese- ja ühiskonnaõpetus 5. klass - 2 õppetundi nädalas õpetatakse II kooliastme uue ainekava 4. klassi ja 5. klassi I poolaasta õpisisu ning saavutatakse õpitulemused.
- 2) Õppeaine inimese- ja ühiskonnaõpetus 6. klass – 1 õppetund nädalas õpetatakse vana ainekava II kooliastme 6. klassi inimeseõpetuse järgi ning 1 õppetund nädalas õpetatakse vana ainekava II kooliastme 6. klassi ühiskonnaõpetuse järgi, milleks 1 ainetunni ressurss saadakse liikumisõpetuse 3. ainetunni mitterakendamise arvelt. Aineid õpetatakse lõimitult, ainekava leitav Lisas 12.
- 3) Õppeaine inimeseõpetus 7. klass - õpetatakse 1 tund nädalas vana ainekava järgi, leitav Lisas 12.
- 4) Õppeaine inimeseõpetus 8. klass - õpetatakse 1 tund nädalas vana ainekava järgi (Lisa 12), vajalik ainetunni ressurss saadakse ettevõtlikkusõppe mitterakendamise arvelt.
- 5) Loodusained 9. klassi - õpetatakse loodusaineid vana ainekava järgi (Lisa 12) järgmistes tunnimahtudes nädalas: keemia 2 tundi, füüsika 2 tundi, bioloogia 2 tundi, milleks üks vajalik tunniressurss saadakse 9. klassis tehnoloogiaõpetuse mitterakendamise arvelt.

2025/2026. õppeaastal on seoses üleminekuga uutele ainekavadele tunnijaotusplaani rakendamises alljärgnevad erisused.

- 1) Õppeaine inimese- ja ühiskonnaõpetus 6. klass – 1 õppetund nädalas õpetatakse II kooliastme uue ainekava 5. klassi II poolaasta õpisisu ning 6. klassi liikumisõpetuse 3. ainetunni mitterakendamise arvelt 1 tund 6. klassi uue inimese- ja ühiskonnaõpetuse ainekava õpisisu, saavutatakse II kooliastme lõpuks uue ainekava kavandatud õpitulemused.
- 2) Õppeaine inimeseõpetus 8. klass – õpetatakse 1 tund nädalas vana ainekava järgi (Lisa 12), vajalik ainetunni ressurss saadakse ettevõtlikkusõppe mitterakendamise arvelt.
- 3) Loodusained 9. klass - õpetatakse loodusaineid vana ainekava järgi (Lisa 12) järgmistes tunnimahtudes nädalas: keemia 2 tundi, füüsika 2 tundi, bioloogia 2 tundi, milleks üks vajalik tunniressurss saadakse 9. klassis tehnoloogiaõpetuse mitterakendamise arvelt.